

Nr 131.

Ankom till riksdagens kansli den 21 maj 1935 kl. 3 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(4:e avd.)

I den till riksdagen avlåtna, den 4 januari 1935 dagtecknade propositionen, nr 1, angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1935/1936 har Kungl. Maj:t (punkt 157, sid. 191, av det vid propositionen under fjärde huvudtiteln fogade utdraget av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för nämnda dag) föreslagit riksdagen att, i avbidan på den proposition i ämnet, som kunde varda riksdagen förelagd, för beredande av provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1935/1936 beräkna ett förslagsanslag av 285,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herrar *G. Arnemark* och *C. P. Ossbahr* väckt motion, nr 85, har hemställts, att riksdagen ville besluta, att till befattningshavare i statens tjänst med Stockholms stad eller med Stockholm i dyrortshänseende jämställda förorter såsom stationerings- eller förläggningssort ävensom till befattningshavare, vilka omförmälas i § 1, punkt 2 av Kungl. kungörelsen av den 26 juni 1933 (nr 419), måtte under budgetåret 1935/1936 utgå provisoriskt dyrortstillägg, som till storleken motsvarar tvenne gånger det tillägg, de för närvarande åtnjuta enligt föreskrifterna i nyssnämnda kungörelse tillika med Kungl. kungörelsen den 22 juni 1934 (nr 358).

Denna motion har av statsutskottet behandlats i de delar, den blivit till utskottet remitterad.

Därefter har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 26 april 1935 dagtecknad proposition, nr 236, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för sistnämnda dag, föreslagit riksdagen

dels medgiva

att provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst må under budgetåret 1935/1936 utgå i enlighet med av departementschefen föreslagna grunder;

att Kungl. Maj:t må äga utfärda de närmare föreskrifter, vilka för sagda dyrortstilläggs åtnjutande böra lämnas; samt

att å hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet må under budgetåret 1935/1936 utgå tillfällig förstärkning enligt av departementschefen förut angivna grunder;

dels till provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av 410,000 kronor;

dels ock besluta

att det provisoriska dyrortstillägget åt befattningshavare vid de affärsdrivande verken, bank- och fondinspektionen och sparbanksinspektionen skall utgå av de medel, av vilka verkets omkostnader i övrigt bestridas; samt

att kostnaderna för förstärkning av hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet skola bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

I en i anledning av propositionen nr 236 inom andra kammaren väckt motion, nr 632, har herr *R. Lundqvist* m. fl. hemställt, att riksdagen beslutar sådan ändring i Kungl. Maj:ts förslag angående provisoriskt dyrortstillägg, att detta tillägg skall inom det s. k. Stockholmsområdet utgå med dubbla beloppet av nuvarande dyrortstillägg.

Enligt beslut vid 1931—1934 års riksdagar har till befattningshavare inom Stockholm med vissa förorter, Luleå och Kiruna utgått provisoriskt dyrortstillägg med följande årsbelopp, nämligen

Löneklass	Kronor	Löneklass	Kronor	Löneklass	Kronor
1	66	12	132	23	222
2	72	13	138	24	228
3	78	14	144	25	234
4	84	15	150	26	240
5	90	16	156	27	240
6	96	17	162	28	240
7	102	18	174	29	240
8	108	19	186	30	240
9	114	20	198	31	240
10	120	21	210	32	240
11	126	22	216	33	240

I nu förevarande proposition har föreslagits att dyrortstillägg skulle under budgetåret 1935/1936 utgå efter nyssnämnda grunder i Stockholm och Sundbyberg jämte vissa förorter, Sundsvall, Östersund, Luleå, Gälli-

vare¹ och Kiruna. Inom Stockholm jämte Sundbyberg och vissa andra förorter skulle därutöver komma ett årsbelopp med 120 kronor.

Beträffande *anslagen* för ändamålet har departementschefen anfört följande:

Utgifterna för provisoriskt dyrortstillägg skola under nästa budgetår, i de fall riksdagen godkänt avlöningsstat för verk eller institution, bestridas från vederbörlig anslagspost under avlöningsstaten. Riksdagens medgivande härtill läser icke behöva inhämtas i detta sammanhang. Vad sålunda anförs är emellertid för fjärde huvudtitelns vidkommande tillämpligt endast i fråga om befattningshavare i försvarsdepartementet. Under denna huvudtitel bör därför fortfarande särskilt anslag till provisoriskt dyrortstillägg anvisas. I statsverkspropositionen upptogs, såsom i det föregående erinrats, detta anslag med ett till 285,000 kronor beräknat belopp. Med hänsyn till de förslag, som i det föregående framlagts, torde sistnämnda belopp böra höjas till i runt tal 410,000 kronor. Definitivt förslag härom bör nu föreläggas riksdagen.

Vid de affärsdrivande verken samt sådana verk med specialbudgeter, för vilka avlöningsstater icke fastställas av riksdagen, nämligen bank- och fondinspektionen samt sparbanksinspektionen, böra dyrortstilläggen alltjämt utgå av de medel, av vilka verkets omkostnader i övrigt bestridas. Härtill synes riksdagens medgivande böra utverkas.

Vad härefter angår frågan om förstärkning av *hyresbidragen* till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid *försvarsväsendet* har departementschefen i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna och med hänsyn särskilt till vad försvarsväsendets lönenämnd anfört i ämnet funnit sig böra tillstyrka en ytterligare höjning av den tillfälliga förstärkning av nämnda hyresbidrag, som i Stockholm utgått sedan budgetåret 1931/1932. Höjningen borde jämväl i detta fall bestämmas till 120 kronor. Den sammanlagda förstärkningen av i Stockholm utgående årligt hyresbidrag skulle i så fall utgöra 240 kronor. Kostnaderna för förstärkningen av hyresbidragen borde, på sätt hittills ägt rum, få bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

De approximativt beräknade kostnaderna för samtliga sålunda föreslagna förhöjningar i nuvarande avlöningsförmåner framgå av följande sammanställning:

¹ Gällivare kyrkostad (municipalsamhälle) och Gällivare kyrkby utanför municipalsamhället.

Kostnadsberäkning.

	Nuvarande förmåner å orter, där tillägg för närvarande utgår			Motsvarande förmåner å nytillkommande orter			Nytt tillägg för befattningshavare inom Stockholmsområdet		
	Affärsverken	Övriga verk	Summa	Affärsverken	Övriga verk	Summa	Affärsverken	Övriga verk	Summa
	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Provisoriskt dyrortstillägg	980,000	910,000	1,890,000	115,000	45,000	160,000	830,000	680,000	1,510,000
Dyrortstillägg i form av förhöjning av tillfällig löneförbättring	—	1,000	1,000	—	790	790	—	240	240
Dyrortstillägg i form av förhöjning av provisorisk avlösningsförbättring	—	62,000	62,000	—	11,000	11,000	—	36,000	36,000
Förstärkning av hyresbidragen till vissa beställningshavare...	—	20,000	20,000	—	—	—	—	20,000	20,000
Summa	980,000	993,000	1,973,000	115,000	56,790	171,790	830,000	736,240	1,566,240

I förhållande till nuvarande kostnader för provisoriskt dyrortstillägg och övriga här avsedda förmåner skulle sålunda ett bifall till vad jag förordat medföra en total kostnadsökning av i runt tal 1,735,000 kronor. Härav hänför sig ett belopp av omkring 800,000 kronor till verk, vilkas kostnader redovisas över budgeten.

Utskottet.

Ifrågavarande provisoriska dyrortstillägg, som tillkommit genom beslut av 1931 års riksdag, avser att vara en extra lönekompensation till befattningshavare på orter med särskilt högt uppdrivna levnadsomkostnader.

Utskottet tillstyrker att jämväl för nästkommande budgetår ett dylikt tillägg må utgå enligt de grunder, som av Kungl. Maj:t föreslagits.

I väckta motioner har påyrkats att den ytterligare förhöjning, som för Stockholms del befunnits påkallad, skulle utgå genom en fördubbling av de nu med 66—240 kronor utgående årsbeloppen och ej genom ett ytterligare för alla befattningshavare lika stort tilläggsbelopp på 120 kronor på sätt Kungl. Maj:t föreslagit. Kostnaderna för ett nytt tillägg inom Stockholmsområdet enligt motionärernas förslag kunna beräknas uppgå till 1,860,000 kronor mot 1,566,240 kronor enligt Kungl. Maj:ts förslag.

Med tagen hänsyn till att levnadskostnadsstegringen måste vara för de lägsta befattningshavarna kännbarast och i betraktande också att fråga allenast är om en tillfällig lönefyllnad i avvaktan på en mera definitiv dyrortsguppering har utskottet ej ansett tillräckliga skäl föreligga för att frångå den av departementschefen angivna beräkningsgrunden.

Kungl. Maj:ts förslag om en fördubbling från 120 till 240 kronor av det

i Stockholm till vissa befattningshavare av manskapsgrad inom försvarsväsendet utgående hyresbidraget har ej givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva,

1) att, med avslag å såväl motionen II: 85 i vad den skiljer sig från Kungl. Maj:ts förslag, som motionen II: 632, provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst må under budgetåret 1935/1936 utgå i enlighet med av departementschefen föreslagna grunder;

2) att Kungl. Maj:t må äga utfärda de närmare föreskrifter, vilka för sagda dyrortstilläggs åtnjutande böra lämnas; samt

3) att å hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet må under budgetåret 1935/1936 utgå tillfällig förstärkning enligt av departementschefen angivna grunder;

b) till provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av 410,000 kronor;

c) besluta,

1) att det provisoriska dyrortstillägget åt befattningshavare vid de affärsdrivande verken, bank- och fondinspektionen och sparbanksinspektionen skall utgå av de medel, av vilka verkets omkostnader i övrigt bestridas; samt

2) att kostnaderna för förstärkning av hyresbidragen till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet skola bestridas från vederbörande under fjärde huvudtiteln uppförda anslag till personalens avlöning.

Stockholm den 21 maj 1935.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Asplund*, *Borell*, *Wallis*, *Gustafsson* i Benestad, *Bergström*, *Petrén*, *Tham* och *Lindström*; samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Magnusson* i Skövde, *Törnkvist* i Karlskrona, *Holmgren*, *Eriksson* i Stockholm, *Jeppsson*, *Andersson* i Höör, *Svensson* i Grönvik, *Jonsson* i Eskilstuna, *Persson* i Fritorp, *Norsell* och *Andersson* i Ovanmyra.

Reservationer:

1) av herrar *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Gustafsson* i Benestad, *Tham*, *Magnusson* i Skövde, *Svensson* i Grönvik, *Persson* i Fritorp och *Andersson* i Ovanmyra, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse.

»Ifrågavarande provisoriska — — — levnadsomkostnader.

Enligt utskottets mening synas nuvarande grunder för det provisoriska dyrortstillägget böra bibehållas oförändrade och förändring ske endast i sammanhang med en omarbetning av hela lönesystemet. Utskottet kan alltså ej tillstyrka någon förhöjning i det till befattningshavare i Stockholm med närmaste förorter utgående tillägget. För närvarande utgår dyrortstillägg i Stockholm jämte vissa förorter, Luleå och Kiruna. Med hänsyn till rådande lokala dyrortsförhållanden har utskottet ej velat motsätta sig förslaget om att rätten härtill utsträcker jämväl till Sundsvall, Östersund och Gällivare.

Vad angår det förstärkta hyresbidrag som utgår i Stockholm till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet synas emellertid särskilda skäl tala för den av Kungl. Maj:t föreslagna förhöjningen från 120 till 240 kronor för år. Utskottet tillstyrker vad Kungl. Maj:t i detta hänseende föreslagit.

Under åberopande av vad utskottet sålunda anfört får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva,

1) att med avslag å motionerna II:85 och 632 provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst må under budgetåret 1935/1936 utgå enligt nu gällande grunder, dock med iakttagande att dylikt tillägg må utgå jämväl till befattningshavare i Sundsvall, Östersund och Gällivare;

2) — — —

3) — — —

b) till provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst under fjärde huvudtiteln för budgetåret 1935/1936 anvisa ett förslagsanslag av 285,000 kronor;

c) besluta

1) — — —

2) — — —.»

2) av herrar *Johansson* i Fredrikslund och *Holmgren*, vilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hava följande lydelse:

»Förevarande proposition har givit utskottet anledning till erinran endast i vad angår avvägningen av dyrortstillägget till befattningshavare i Stockholm jämte närmaste förorter. Utskottet har ej velat motsätta sig att en ytterligare kompensation beredes för levnadskostnadsstegringen därstädes, men kan ej tillstyrka propositionens förslag om att denna förhöjning skulle bestämmas till ett för alla befattningshavare gemensamt belopp av 120 kronor utöver nu utgående årliga dyrortstillägg å 66—240 kronor. På sätt i väckta motioner påyrkats måste det anses mera rättvist och — i betraktande av tilläggets tillfälliga karaktär — lämpligare att denna kompensation beredes genom en fördubbling av nuvarande dyrortstillägget.

Vid bifall till vad utskottet sålunda förordat skulle alltså dyrortstillägget i Stockholm jämte vissa förorter utgå med 132—480 kronor samt inom övriga orter med de i propositionen angivna beloppen.

I Kungl. Maj:ts förslag om en fördubbling från 120 till 240 kronor av det i Stockholm till vissa beställningshavare av manskapsgrad vid försvarsväsendet utgående hyresbidraget har ej givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må

a) medgiva

1) att, med bifall till motionerna II: 85 och 632, provisoriskt dyrortstillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst må under budgetåret 1935/1936 utgå i enlighet med av utskottet förordade grunder;

2) — — —

3) — — —

b) till provisoriskt dyrortstillägg — — — 410,000 kronor;

c) besluta

1) — — —

2) — — —.»